

Sygn. akt VI U 2351/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Maciej Flinik

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Marta Walińska

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2022 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: W. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 17 sierpnia 2020 r., znak: (...)

w sprawie: W. S.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

1/ zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 17 sierpnia 2020 r. w ten sposób, że ubezpieczony W. S. ma prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 6 sierpnia 2020 roku do dnia 8 października 2020 roku,

2/ umarza postępowanie w pozostałym zakresie,

3/stwierdza, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sędzia Maciej Flinik

Sygn. akt VI U 2351/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 sierpnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z FUS odmówił ubezpieczonemu W. S. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Pozwany powołał się przy tym na orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z dnia 7 sierpnia 2020r., która nie stwierdziła u ubezpieczonego niezdolności do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony W. S. wskazując, iż nie sposób zgodzić się z oceną stanu jego zdrowia dokonaną przez komisję lekarską ZUS. W pierwszym rzędzie zarzucił organowi rentowemu, iż komisja wydała orzeczenie w trybie zaocznym, wyłącznie na podstawie dokumentów, bez jego bezpośredniego badania. Wnioski do jakich doszła w ten sposób (że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy) są niezrozumiałe w świetle treści

dostępnej dokumentacji medycznej dającej dokładny i spójny obraz jego stanu klinicznego uzasadniająco twierdzenie przeciwne. Dalej odwołujący obszernie i szczegółowo opisał przebieg swojego leczenia oraz odczuwane dolegliwości argumentując, iż z powodu schorzeń, na które cierpi nie jest w stanie dalej prowadzić działalności gospodarczej polegającej na osobistym wykonywaniu transportu drogowego. Jest to praca wymagająca dużej sprawności fizycznej, która może prowadzić do jeszcze większego zaostrzenia dolegliwości ze strony kręgosłupa (wynika to z konieczności długotrwałego prowadzenia pojazdu w wymuszonej pozycji ciała , czasami po nierównym podłożu , wychodzenia i wchodzenia do kabiny pojazdu , przenoszenia ciężkich ładunków podczas załadunku i rozładunku towaru, konieczności naprawy samochodu w terenie itd.) . Mając na względzie ograniczenia zdrowotne odwołujący nie wie, jak miałby powrócić do wykonywania pracy zawodowego kierowcy , gdyż niezbędnym elementem jest tu zdrowy kręgosłup. Tymczasem stany bólowe tego narządu , jakich aktualnie doświadcza , uniemożliwiają mu wykonywanie czynności zawodowych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację .

Sąd Okręgowy ustalił , co następuje:

Ubezpieczony W. S. ukończył Zespół Szkół (...) w B. w zawodzie blacharza. Od wielu lat prowadzi działalność gospodarczą polegającą na wykonywaniu transportu samochodowego. Wcześniej zatrudniał pracowników – kierowców, ale również sam prowadził pojazdy .

W okresie od 12 sierpnia 2019 r. do 5 sierpnia 2020 r. był uprawniony do świadczenia rehabilitacyjnego. W dniu 8 czerwca 2020 r złożył wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Orzeczeniem z dnia 21 lipca 2020 r. lekarz orzecznik ZUS nie stwierdził jego niezdolności do pracy. Powyższe orzeczenie podtrzymała (rozpatrując sprzeciw od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS w dniu 7 sierpnia 2020 r.) komisja lekarska ZUS. Na tej podstawie ZUS wydał zaskarżoną decyzję. Pomiędzy 6 sierpnia, a 8 października 2020 r. ubezpieczony formalnie wznowił działalność gospodarczą (odprowadzał należne składki na ubezpieczenie społeczne) , ale w praktyce (z uwagi na stan zdrowia) jej nie wykonywał. Za okres ten nie wykazał przychodów w urzędzie skarbowym . W okresie od 9 października 2020 r. ubezpieczony rozpoczął nowy okres zasiłkowy . Do 5 października 2021r. korzystał ze świadczenia rehabilitacyjnego. Lekarz orzecznik orzeczeniem z 29 września 2021r. stwierdził częściową niezdolność ubezpieczonego do pracy na okres do września 2023.r. Z tego tytułu ubezpieczony od 6 października 2021r. pozostaje uprawniony do renty.

/ dowód : zeznania świadka – zapis AV k. 61, ubezpieczonego – zapis AV k. 144, pismo ZUS k. 102 , kopia decyzji ZUS k. 123 akt sprawy /

Obecnie rozpoznaje się u niego stan po dwukrotnym leczeniu operacyjnym wielopoziomowej dyskopatii lędźwiowej , przewlekły zespół bólowy lędźwiowo- krzyżowy – objawowy z objawami ubytkowymi , zaawansowane zmiany zwyrodnieniowe stawów kolanowych bardziej po lewej, stan po artroskopii kolana lewego, cukrzycę typu II leczoną lekami doustnymi i hipercholesterolemię. Powyższe schorzenia skutkują jego częściową niezdolnością do pracy w ciągłości od 6 sierpnia 2020 r.

/ dowód : opinia biegłych k. 78 – 79 , 155 akt sprawy /

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie zeznań ubezpieczonego, świadka (jego żony) , dostępnej dokumentacji medycznej oraz i przede wszystkim w oparciu o opinię biegłych sądowych w składzie specjalista medycyny pracy i neurolog , którą uznał za w pełni miarodajną , została bowiem sporządzona przez biegłych wyczerpująco i rzetelnie w oparciu o posiadane przez nich wiadomości specjalne i spełnia wymogi określone w art. 285 k.p.c. Biegła z zakresu medycyny pracy (dawniej medycyny przemysłowej) dokonała analizy wpływu stwierdzanych u ubezpieczonego ograniczeń zdrowotnych na jego zdolność do pracy zgodnej z kwalifikacjami i doszła do jednoznacznych wniosków co do tego , że ubezpieczony utracił zdolność do wykonywania pracy zgodnej z kwalifikacjami i dotychczas wykonywanej to jest pracy kierowcy. Do opinii biegłych zastrzeżenia wnosił organ rentowy , ale wątpliwości zostały rozwiane w opinii uzupełniającej , w której biegły neurolog podtrzymując

dotychczasowe stanowisko wskazał, że o fakcie nie odzyskania przez ubezpieczonego (w sierpniu 2020 r.) zdolności do pracy świadczy dalszy przebieg choroby i konieczność dokonania kolejnego zabiegu operacyjnego dyskopatii L4/L5 w czerwcu 2021r. (k. 155 akt sprawy).

Sąd nie uwzględnił dowodu z opinii biegłego neurochirurga (k. 41 – 43 akt sprawy), albowiem pozostaje ona niezgodna zarówno z opinią II zespołu biegłych sądowych nie pozostawiającą wątpliwości co do częściowej niezdolności ubezpieczonego do pracy w ciągłości od 6 sierpnia 2020 r. , ale również z faktem, iż po rozpoczęciu nowego okresu zasiłkowego z dniem 9 października 2020 r. oraz wykorzystaniu półrocznego świadczenia rehabilitacyjnego w okresie (do października 2021r.) ubezpieczony nie odzyskał zdolności do pracy , co potwierdził organ rentowy przyznając mu ostatecznie , od 6 października 2021r., prawo do okresowej renty.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie. Stosownie do treści art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy; ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy; niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów (ust. 1). Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (ust. 2). W myśl art. 12 ustawy niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (ust. 1). Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (ust. 2). Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (ust. 3). Zgodnie natomiast z treścią art. 13 ust. 1 ustawy przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji (pkt 1); możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (pkt 2).). W wyroku z dnia 2 września 2015 r. III AUa 2120/14 Sąd Apelacyjny wskazał , iż punktem wyjścia w sprawach o rentę jest ustalenie w jaki sposób należy rozumieć pojęcie "pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji". Jak właściwie wskazywał organ rentowy, w doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że wyjaśnienie treści tego pojęcia wymaga uwzględnienia zarówno kwalifikacji formalnych (czyli zakresu i rodzaju przygotowania zawodowego udokumentowanego świadectwami, dyplomami, zaświadczeniami), jak i kwalifikacji rzeczywistych (czyli wiedzy i umiejętności faktycznych, wynikających ze zdobytego doświadczenia zawodowego) (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 września 2006 r., I UK 103/06, OSNP 2007 nr 17-18, poz. 261; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2007 r., II UK 156/06, OSNP 2008 nr 3-4, poz. 45). Przy czym jak wskazano w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2015 r. I UK 387/14 do sądu rozpoznającego sprawę o prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy należy dokonanie analizy elementów pojęciowych niezdolności do pracy. Chodzi w szczególności o ocenę, na czym może polegać utrata w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 3 u.e.r.f.u.s.). Z samej definicji częściowej niezdolności do pracy wynika, że ubezpieczony może utracić zdolność do pracy w określonym stopniu, a mimo to nie nabyć prawa do renty. Znaczenie ma dopiero utrata zdolności do pracy w znacznym stopniu. Wprawdzie ustawodawca nie wyjaśnia, jak należy rozumieć znaczny stopień utraty zdolności do pracy, tym niemniej semantycznie pojęcie "w znacznym stopniu" oznacza "w stopniu większym niż połowa zwykłej zdolności do pracy". Przy takim założeniu można przyjąć, że z art. 12 ust. 3 u.e.r.f.u.s. wynika granica ochrony ubezpieczeniowej, gdyż prawa do renty nie ma ubezpieczony, który utracił zdolność do pracy w stopniu mniejszym niż znaczny (mniejszym niż połowa zwykłej zdolności do pracy). Można zatem stwierdzić, że utrata w nieznacznym stopniu (na pewno w mniejszym niż znaczny stopień) zdolności do pracy nie uprawnia do ustalenia niezdolności do pracy (choćby częściowej) jako przesłanki prawa do renty. I odwrotnie, utrata

zdolności do pracy w znacznym stopniu (większym niż połowa zwykłej zdolności do pracy) uprawnia do ustalenia częściowej niezdolności do pracy jako przesłanki prawa do renty na podstawie art. 12 ust. 3 u.e.r.f.u.s. Ocena całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy, w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy, wymaga z reguły wiadomości specjalnych.

Spór w niniejszej sprawie (po skorzystaniu przez ubezpieczonego z prawa do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego , a następnie przyznaniu mu od października 2021r. do września 2023 r. prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy) obejmował wyłącznie okres od 6 sierpnia 2020 r. do 8 października 2020 r. , kiedy to oczekując na rozpoznanie jego wniosku o rentę , a następnie otrzymując w sierpniu decyzję odmowną (od której odwołał się do sądu) wznowił (będąc do tego zmuszonym) formalnie prowadzoną przez siebie działalność gospodarczą bez faktycznego jej podejmowania (zapewne w celu spełnienia przesłanek warunkujących rozpoczęcia nowego okresu zasiłkowego), a w rzeczywistości będąc w swoistym „ zawieszeniu „ pozostawał bez środków do życia. Biegły specjalista medycyny pracy i neurolog w opinii , którą sąd uznał za w pełni miarodajną i przydatną do rozstrzygnięcia sprawy, stwierdzili , że istniejące u ubezpieczonego schorzenia , skutkujące poważną dysfunkcją kręgosłupa czyniły go w tamtym okresie nadal w ciągłości częściowo niezdolnym do pracy. Powyższe koresponduje z zeznaniami świadka (żony ubezpieczonego), zgodnie z którymi jej mąż nie był w stanie w tym okresie wykonywać czynności typowych dla prowadzonej przezeń działalności transportowej jak czynności załadunkowe, rozładunkowe, gdyż nie pozwalał mu na to stan zdrowia - dolegliwości bólowe jakie towarzyszyłyby próbie ich wykonania.

Zgodnie z art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy osobie, która spełniła warunki określone w art. 57, przysługuje renta okresowa – jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa. Taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie, gdyż w świetle opinii biegłych częściowa niezdolność ubezpieczonego do pracy jest okresowa – będzie się utrzymywać przynajmniej do 2023. W świetle treści art. 100 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie ma natomiast podstaw do przyznania w/w-nemu świadczenia za okres, w którym korzystał z prawa do zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego, a siłą rzeczy również po tym okresie , kiedy to pozostaje uprawniony do renty . Jednocześnie nie ma przeszkód, aby przyznać mu prawo do dochodzonego świadczenia za okres, w którym żadnego ze świadczeń nie otrzymywał, a działalności gospodarczą, pomimo jej formalnego wznowienia (i odprowadzania składek) z uwagi na stan zdrowia nie była przezeń prowadzona.

Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji, przyznając ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 6 sierpnia do 8 października 2020r. , umarzając jednocześnie (z uwagi na niepodtrzymywanie przez ubezpieczonego odwołania w części dotyczącej przyznania prawa do renty za okres, za który otrzymał inne świadczenia z ubezpieczenia społecznego czyli od 9 października 2020 r. do dzisiaj) postępowanie w pozostałym zakresie .

Sąd stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania prawidłowej decyzji . Odpowiedzialność organu rentowego wydaje się w okolicznościach niniejszej sprawy oczywista – gdyby nie wadliwa ocena stanu zdrowia ubezpieczonego i jego przekładania się na zdolność do wykonywania przezeń pracy przez lekarza orzecznika ZUS , a następnie, bez przeprowadzenia bezpośredniego badania go (zaocznie) przez komisję lekarską ZUS, nie byłoby potrzeby inicjowania postępowania sądowego.